

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Нели Стойчева Димитрова,
член на научно жури за присъждане на образователната и научна степен
„доктор” по научна специалност Методика на обучението по техника и
технологии, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението
по....., област на висше образование 1. Педагогически науки

Относно: дисертационен труд на тема „Модел за формиране на социални компетентности у учениците чрез проектно базирано обучение по теоретични технически предмети (гимназиален етап)“ на Мая Ангелова Стоева, докторант задочна форма на обучение в катедра „Технологично обучение и професионално образование“ при Технически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград, с научен ръководител: Доц. д-р Диана Стойчева Митова

I. Обобщени данни за дисертационни труд и дейността на кандидата

Представения от докторанта Мая Ангелова Стоева дисертационен труд е с **обем** от 211 страници *основен текст в един свитък и приложения от 131 страници в отделен свитък*. В този обем влиза и библиографията от 146 литературни източника, от които 99 на кирилица и 57 интернет източника. **Основния текст на дисертационния труд е структуриран** по изискванията за такъв вид трудове. Той се състои от четири глави, обобщение и изводи, приноси на дисертационния труд (8 на брой) и публикации по темата (9 на брой). **Темата** на дисертационния труд е изключително **актуална**, тъй като социалната компетентност е една от

ключовите компетентности, според Европейската квалификационна рамка и е заложена в стратегията на Европейския съюз „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Това я прави **дисертабилна**.

Добро впечатление прави задълбочения анализ на проблемно-базираното обучение, който Мая Стоева прави в дисертационни си труд. Това показва, че докторантката познава в детайли проблема за проектното обучение и умело прилага метода на проектите.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на дисертационния труд

В **увода** се обосновава понятийния инструментариум на изследването, актуалността на темата, обекта, предмета и методи на изследване. Издига се научна теза, на базата на която се определя основна цел на изследването и задачи за реализирането му. Представена е методиката и организацията на изследването, както и очаквани резултати от изследването.

В **първа глава** са представени *теоретичните основи на изследването*. Разгледани са трите категории – компетентност, компетенции и компетентностен подход, които характеризират познавателното равнище на личността. Разгледан е методът на проектите в контекста на „Новата култура на учене“ и социалните компетентности: работа в екип; ефективна комуникация; справяне с конфликти; решаване на проблеми; творческо мислене и креативност и емоционална интелигентност, които са обект на изследване в дисертационния труд.

Като приносен момент в резултат на разработването на тази глава може да се определи задълбочения понятиен инструментариум, определящ социалната компетентност на обучаемите и тяхната адаптация в живота.

Във **втора глава** е представен *педагогически дизайн на проектно базирано обучение за формиране на социални компетентности в професионалната подготовка по теоретични технически предмети*. Разгледани са психолого-педагогически особености на учениците в гимназиалния етап на образование. Определени са особености на професионалната подготовка по теоретични технически учебни предмети. Очертана е рамката на педагогически дизайн на модел за формиране на социални компетентности чрез проектно базирано обучение в професионалната подготовка по теоретични технически предмети.

Като приноси моменти могат да се определят:

- приложимостта на разработения модел за формиране на социални компетентности чрез проектно базирано обучение по различните учебни предмети, независимо от спецификата на тяхното учебно съдържание;
- универсалността на модела за всички учебни технически проекти, изучавани гимназиалния етап на образование.

В **трета глава** е представено *емпиричното изследване на равнището на формираност на социални компетентности у учениците чрез проектно базирано обучение*. Представени са организацията и методиката на изследването, като са определени целева група и етапите на изследването.

Приносите от тази глава могат да се сведат до:

- разработено е собствено изследване, с продължителност от две учебни години и целева група от три паралелки по две специалности Електрообзавеждане на производството и Електродомакинска техника;
- създадена е методика за намиране на креативни решения;
- разработена е система от правила и указания за формиране на комуникативни умения и диалогичност у учениците в процеса на обучение по теоретични технически предмети чрез работа по проекти.

В четвърта глава е представен анализа на резултатите от проведеното емпирично изследване. Определени са водещите социални компетентности, направен е анализ на резултатите от експертната оценка, тестиране с Въпросник на Айзенк и анкетиране. Анализирани са данните, получени чрез Експресна диагностика на характерологичните особености на личността, получени чрез метода наблюдение, както и сравнителен анализ на получените резултати с проведените три методи на изследване. Направен е анализ на резултатите от мониторинг, изходящите тестове и изходящите анкети.

Приносните моменти към тази глава са:

- събран е внушителен емпиричен материал, който е насочен към търсения на иновативни продукти, повишаващи ефективността на обучението в съвременните условия на обучение.

- изведени са критерии и индикатори за измерване на изследваните шест социални компетентности: работа в екип, ефективна комуникация, справяне с конфликти, решаване на проблеми, емоционална интелигентност.

- разработен е богат инструментариум (тестове, анкети, протоколи за наблюдение, карти за оценка, карти за сравнителен анализ и пр.) за измерване и оценка на изследваните социалните компетентности на учениците от гимназиалния етап в процеса им на работа по проекти.

- направено е статистическо сравнение на резултатите, получени от три независими метода на изследване (Анкетиране, Експресна диагностика на личността и Наблюдение), които потвърждават ефективността на разработения модел за формиране на социални компетентности чрез проектно базирано обучение по теоретични технически предмети в гимназиалния етап на обучение.

Заключението и изводите от проведеното изследване са прецизно и точно формулирани.

Изброените **приноси**, както и изчерпателното емпирично изследване показват, че Мая Ангелова Стоева е добър изследовател и със своя труд допринася за обогатяване и разширяване на образователния процес в обучението по професионална подготовка и подобряване на педагогическата практика.

Към дисертацията са приложени общо 9 **публикации по темата**. Две от публикациите са в съавторство, а останалите седем са самостоятелни. Пет от тях са в България и четири в чужбина.

Считам, че представените публикации по темата на дисертационния труд са напълно достатъчни и реално представят резултатите от труда на докторанта.

Авторефератът по дисертационния труд е структуриран по изискванията за такъв вид разработка, съответства на дисертационния текст и го представя систематизирано.

III. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени забележки към автора. Бих препоръчала поради оригиналност на разработения модел за формиране на социални компетентности чрез проектно базирано обучение да бъде публикуван в монография и резултатите от дисертационния труд да бъдат популяризирани в списания с импакт фактор.

Заключение: Дисертационният труд на Мая Ангелова Стоева е научно издържан в теоретичен и практически план. Проведеноти

изследване е посветено на актуален проблем, които не е разглеждан в такъв аспект от педагогическата наука. Всички компоненти на разработката са на високо равнище и представят докторантката като добре изграден научен работник с добра научно-изследователска компетентност. Убедено гласувам с “Да” за присъждането на образователната и научна степен „Доктор” на Мая Ангелова Стоева.

Дата: 18.06.2018 г.

Член на журито: .....

(Подпис)